

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

Факультет лінгвістики
(повна назва інституту/факультету)

Кафедра теорії, практики та перекладу англійської мови
(повна назва кафедри)

«До захисту допущено»
Завідувач кафедри

_____ (підпис) _____ (ініціали, прізвище)
“ ” _____ 2016 р.

Дипломна робота

освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст»
(назва ОКР)

з напрямку підготовки (спеціальності) 7.02030304, «Переклад»
(код та назва напрямку підготовки або спеціальності)

на тему: «Структурні і семантичні особливості термінів та їх переклад на матеріалі двомовних документів галузі енергетики»

Виконала: студентка 5 курсу, групи ЛА-51с

Квасницька Дар'я Володимирівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ (підпис)

Керівник: ст. викладач Ковальська Н. В.

(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

Рецензент: к. пед. н., доцент, завідувач кафедри КАМГС №3 Сімкова І. О.

(посада, науковий ступінь, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

Засвідчую, що у цій дипломній роботі немає запозичень з праць інших авторів без відповідних посилань.

Студент _____

(підпис)

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	4
ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1 СТРУКТУРА І СЕМАНТИКА ТЕРМІНІВ ЯК ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ОДИНИЦЯ МОВИ.....	9
1.1. Характерні ознаки та класифікації терміна.....	12
1.1.1. Класифікація за будовою.....	15
1.1.2. Класифікація за ступенем спеціалізації.....	17
1.2. Структурні і семантичні особливості термінів в англійській мові.....	19
1.2.1. Морфологічний спосіб термінотворення.....	21
1.2.2. Синтаксичний спосіб термінотворення.....	26
1.2.3. Конверсія.....	30
1.2.4. Скорочення.....	32
Висновки до розділу 1.....	34
РОЗДІЛ 2 ТЕРМІНИ ЯК ЕЛЕМЕНТИ МОВНОЇ СТРУКТУРИ ОФІЦІЙНИХ ДОКУМЕНТІВ.....	35
2.1. Означення документа та класифікація його типів.....	40
2.1.1. Стилiстична специфіка англомовних документів.....	43
2.2. Особливості документів міжнародного права.....	44
Висновки до розділу 2.....	47
РОЗДІЛ 3 ВІДОБРАЖЕННЯ ПРОЦЕСІВ ТЕРМІНОЛОГІЗЦІЇ У ПЕРЕКЛАДІ ДОКУМЕНТІВ ГАЛУЗІ ЕНЕРГЕТИКИ	48
3.1. Специфіка перекладу юридичної термінології в документах міжнародного права.....	50
3.1.1. Аналіз термінологічного складу Енергетичної Хартії.....	52
3.2. Особливості перекладу технічної термінології в документах міжнародного права.....	56
Висновки до розділу 3.....	60

ВИСНОВКИ	61
SUMMARY	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	65
ДОДАТКИ	71
ДОДАТОК А. Діаграми.....	71
ДОДАТОК Б. Таблиця термінів.....	72

ВСТУП

Проблематика термінології досліджувалася такими науковцями як Д. С. Лотте, О. О. Реформатський, І. В. Арнольд, В. І. Карабан, Т. Р. Кияк, і вона не перестає бути актуальною з огляду на постійний розвиток науково-технічного прогресу, в результаті якого термінологічна лексика дедалі більше поповнюється новоутвореними одиницями, а отже й нагальністю їх перекладу. Ця потреба зумовлює необхідність більш глибоко досліджувати структуру терміна та його семантичні особливості.

Менше з тим, термін являє собою частину певної термінологічної системи, і з огляду на функціональність термів, велику роль у перекладі відіграє контекст. Саме тому слід приділити увагу специфіці стилю, з яким працюватиме перекладач. Необхідно дослідити всі можливі особливості такого стилю, щоб створити необхідні умови для адекватної інтерпретації тексту оригіналу на текст перекладу. Головним чином це стосується юридичної лексики, яка характеризується чіткою регламентованістю та клішованістю. Окрім того, постає питання перекладу технічної термінології, яка зумовлена приналежністю юридичного документа до певної галузі, в нашому випадку це галузь енергетики, тобто, на що слід спиратися під час перекладу в першу чергу, і як поєднувати науковий стиль із офіційно-діловим.

Актуальність дослідження зумовлена тим, що із розвитком міжнародних відносин, глобалізації, та тенденції України до євроінтеграції, зростає і важливість міжнародних угод, а разом з ними і їх переклад. Оскільки документи такого типу відіграють ключову роль не тільки для економіки однієї держави, а й для глобальної політичної арени, їх інтерпретація на різні мови може викликати низку проблем, які потребують максимально адекватних рішень.

Мета дослідження полягає у тому, щоб розглянути і проаналізувати особливості структури англomовних термінів, як вони функціонують у документах

галузі енергетики, та вирішення проблем, які постають під час перекладу таких термінів.

Завдання дослідження:

- ознайомитися із різними поглядами на визначення терміна, його характерні ознаки та класифікації;
- виявити структурні і семантичні особливості термінів, виявити їх специфіку та закономірності;
- дослідити функціонування термінологічної лексики в документах;
- розглянути типи документів;
- виокремити типові граматичні та стилістичні ознаки документів міжнародного права;
- проаналізувати термінологічний склад досліджуваного документа;
- установити як відбувається переклад термінологічного складу правових документів та які перекладацькі трансформації використовуються.

Об'єктом дослідження виступають структурні і семантичні особливості термінів.

Предметом дослідження є особливості перекладу термінів, які функціонують у документах галузі енергетики.

Матеріалом для дослідження слугували документи міжнародного права The Energy Charter Treaty та Договір до Енергетичної Хартії та Заключний акт до неї. Всього було проаналізовано 908 термінів, серед яких 286 одиниць загальнозначущих, 448 – спеціальних, 129 – технічних, і 45 топонімів.

У цій дипломній роботі були використані такі **методи дослідження** як аналіз та синтез, за допомогою яких було спочатку класифіковано термінологічні одиниці за ознаками, відповідно до яких вони виділялися із тексту документа методом суцільної вибірки, а потім поєднувалися згідно із шляхами перекладу; дедукція та конкретизація, які тісно взаємопов'язані у зв'язку із тим, що від більш всеохоплюючих явищ ми переходили до більш конкретних, щоб продемонструвати як ці явища функціонують на практиці; системний та описовий, за допомогою яких

було побудовано взаємозв'язки між досліджуваними явищами, а також описано етапи дослідження; формалізація, яка була використана для підрахунку термінологічних одиниць з метою наочної демонстрації у вигляді статистичних діаграм.

Наукова новизна нашого дослідження зумовлена тим, що у роботі було поєднано дві проблематики, а саме переклад юридичної термінології правових документів та переклад термінів галузі енергетики, які, по-перше, не так широко досліджені, а по-друге, функціонують всередині іншої терміносистеми.

Теоретичне значення полягає у систематизації знань та поглядів на терміни у сучасній лінгвістиці, виявленні основних, характерних ознак та продуктивних способів творення термінологічних одиниць, а також особливостей їх функціонування в офіційних документах та специфіці їх перекладу.

Практичне значення дослідження мотивоване тим, що отримані результати можуть бути використані для навчання студентів термінознавству і перекладу юридичної та технічної термінології.

Результати проведеного у межах написання дипломної роботи дослідження були представлені на таких конференціях: "Світ науки та світ в науці: пріоритети й перспективи сучасних досліджень", десятого лютого 2016 р. з публікацією тез доповіді на тему "Word-Formative Paradigm of Terms"; II Міжнародній науково-практичній конференції "Сучасні філологічні студії: теоретична та прикладна лінгвістика", двадцять четвертого лютого 2016 р., з публікацією тез доповіді на тему "Структурно-семантичні особливості термінів"; "Людина як суб'єкт міжкультурної комунікації: сучасні тенденції у філології, перекладі та навчанні іноземних мов" шістнадцятого травня 2016 р. з публікацією тез доповіді на тему "Особливості терміна та види його будови як специфічного виду слова".

Обсяг і структура дослідження. Робота складається із вступу, у якому надається інформація про актуальність, об'єкт, предмет, мету, завдання, матеріал, методи дослідження, теоретичне та практичне значення дослідження. Також до роботи входять три розділи. Перший розділ присвячений означенню терміна, його

характеристикам, класифікаціям, структурним та семантичним особливостям. У другому розділі описано стилістичні особливості офіційно-ділового стилю та офіційних документів як інструментів цього стилю. Третій розділ містить аналіз термінологічного складу досліджуваних документів та способи перекладу термінів, які у них функціонують. Крім того, до роботи входять висновки, які підсумовують результати проведеного дослідження, резюме англійською мовою, список використаних джерел та два додатки.

SUMMARY

The object of the paper "Structural and Semantic peculiarities of terms, and their Translation on the Example of Bilingual Documents in the Energy Field" is to explore structural and semantic peculiarities of terms, how they function in the official documents, and what are the ways of their translation.

The relevance of this research lies in the fact that in terms of globalization international treaties become of a great importance. Such document play a highly significant role on the global political scene, consequently their interpretation needs all possible efforts to reach the adequacy of terminology and cohesiveness of official style.

In the first section we have found out that the term is a function, can be classified into highly specialized, general scientific and technical terms. Besides, we explored the types of the word formation in English language and found the following: 1) morphological, 2) syntactical, 3) conversion, 4) reductions.

The second section was devoted to the official style, where we considered it stylistic peculiarities, types of documents and main characteristics of the documents of International law.

In the third section we analyzed the terminological lexis of The Energy Charter Treaty, separated it according to the structure and specialty, and concluded that the most frequent terms are highly specialized judicial terms. Then we explored the ways of translation of both judicial and technical terms in the document of international law.

